

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 25.01.1980, sp. zn. 11 Tz 99/79, ECLI:CZ:NS:1980:11.TZ.99.1979.1

Číslo: 54/1980

Právní věta: K naplnění znaků trestného činu podávání alkoholických nápojů mládeži podle § 218 tr. zák. postačí nepřímý úmysl, a to i k znaku, že alkoholické nápoje se podávají osobám mladším než osmnáct let. Stačí tedy, že pachatel vzhledem k okolnostem věděl, že osoby, jimž podává alkoholické nápoje, mohou být mladší než osmnáct let a pro případ, že tomu tak je, byl s tím srozuměn (§ 4 písm. b/ tr. zák.). Nepřímý úmysl pachatele je třeba v takovém případě posuzovat i v souvislosti s ustanovením § 9 odst. 1 písm. a) zák. č. 120/1962 Sb., o boji proti alkoholismu, podle něhož není dovoleno prodávat ani podávat alkoholické nápoje ani osobám, které v pochybnosti nemohou prokázat občanským průkazem, že jsou starší osmnácti let.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 25.01.1980

Spisová značka: 11 Tz 99/79

Číslo rozhodnutí: 54

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Podávání alkoholických nápojů mládeži, Zavinění

Předpisy: 140/1961 Sb. § 218 120/1962 Sb. § 9 odst. 1 písm. a)

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 54/1980 sb. rozh.

K naplnění znaků trestného činu podávání alkoholických nápojů mládeži podle § 218 tr. zák. postačí nepřímý úmysl, a to i k znaku, že alkoholické nápoje se podávají osobám mladším než osmnáct let. Stačí tedy, že pachatel vzhledem k okolnostem věděl, že osoby, jimž podává alkoholické nápoje, mohou být mladší než osmnáct let a pro případ, že tomu tak je, byl s tím srozuměn (§ 4 písm. b/ tr. zák.). Nepřímý úmysl pachatele je třeba v takovém případě posuzovat i v souvislosti s ustanovením § 9 odst. 1 písm. a) zák. č. 120/1962 Sb., o boji proti alkoholismu, podle něhož není dovoleno prodávat ani podávat alkoholické nápoje ani osobám, které v pochybnosti nemohou prokázat občanským průkazem, že jsou starší osmnácti let.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 25. 1. 1980 sp. zn. [11 Tz 99/79](#).)

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, Nejvyšší soud ČSR zrušil

rozsudek obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne

16. března 1979 sp. zn. 2 T 4/79 a obvodnímu soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Obžalobou obvodního prokurátora pro Prahu 9 byli obvinění T. H., V. H., V. Š. a B. M. stíháni jednak pro trestný čin podávání alkoholických nápojů mládeži podle § 218 tr. zák., jehož se jako spolupachatelé měli dopustit tím, že společně na tanečních zábavách pro mládež pořádaných Svazem socialistické mládeže v Čakovicích (dále jen ve zkratce SSM) ve dnech 2., 9., 16., 23. a 30. září 1977, 7., 14., 21. a 28. října 1977, 4., 11., 18. a 25. listopadu 1977 a 2. prosince 1977 v restauraci Na střelnici v Praze 9 – Čakovicích jako pracovníci této restaurace soustavně podávali alkoholické nápoje, zejména desetistupňové pivo, návštěvníkům ve věku od šestnácti do osmnácti let, kterých na každé zábavě bylo nejméně 80, přičemž se tyto nezletilé osoby vícekrát přivedly do podnapilého stavu, a obvinění ve své trestné činnosti neustali ani po domluvách ze strany funkcionářů SSM a příslušníků Veřejné bezpečnosti, a jednak pro trestný čin poškozování spotřebitele podle § 121 odst. 1 tr. zák., jehož se obvinění měli dopustit tím, že ve stejné době a na témže místě společně předražovali pivo, koka-kolu, cigarety a další zboží, čímž se na úkor zákazníků obohatili o částku nejméně 3971,- Kčs.

Shora uvedeným rozsudkem uznal obvodní soud obviněné vinnými toliko přečinem proti zájmům socialistického hospodařství podle § 2 písm. a) zák. č. 150/1969 Sb. spáchaným tak, že všichni obvinění společně na tanečních zábavách pro mládež, pořádaných SSM ve dnech 1., 9., 16., 23. a 30. září 1977, 7., 14., 21. a 28. října 1977 a 4., 11., 18., a 25. listopadu 1977 v restauraci Na střelnici v Praze 9 – Čakovicích, jako pracovníci této restaurace předražovali pivo, koka-kolu, cigarety a další zboží, čímž se na úkor zákazníků obohatili o částku nejméně 500,- Kčs. Ohledně trestného činu podávání alkoholických nápojů mládeži podle § 218 tr. zák. dospěl obvodní soud k závěru, že se obvinění tohoto trestného činu nedopustili, neboť nebyla vyvrácena jejich obhajoba, že prováděli namátkové kontroly věku osob, jimž alkoholické nápoje byly na zábavě podávány.

Proti tomuto rozsudku obvodního soudu podal ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. generální prokurátor ČSR v neprospěch všech čtyř obviněných stížnost pro porušení zákona. Vytkl v ní, že obvodní soud neprovedl všechny dostupné důkazy, zejména nevyslechl 12 svědků, kteří byli slyšeni v přípravném řízení, a jejich výpovědi v hlavním líčení ani nepřčetl, dále neodstranil rozpor mezi obsahem znaleckého posudku a porušování některých předpisů a nařízení v provozovně, jejímž vedoucím byl obviněný J. H., a pracovním hodnocením tohoto obviněného, nedostatečně hodnotil závěry znalce, že obvinění jen na vyčepovaném pivu získali neoprávněný prospěch v částce nejméně 4400,- Kčs, nezabýval se výpovědí obviněného V. H. o tom, že v době zábav pokaždé vytočil 4 až 5 hektolitrů piva, které podle výpovědí svědků bylo prodáváno po 2.50 Kčs za půllitr, nevypořádal se se zjištěnou skutečností, že obvinění věděli, že v sále je o zábavách přítomno více osob mladších než 18 let, jimž podávali alkoholické nápoje i přesto, že byli na jejich věk upozorněni pořadateli, předsedou MNV a orgány Veřejné bezpečnosti.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal v rámci ustanovení § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Tak především pokud jde o skutek kvalifikovaný obžalobou jako trestný čin podávání alkoholických nápojů mládeži podle § 218 tr. zák. obvodní soud měl za to, že obvinění se tohoto trestného činu nedopustili, neboť jejich obhajoba, že prováděli namátkové kontroly věku účastníků zábav, nebyla vyvrácena a je navíc potvrzována i svědeckou výpovědí J. H., který potvrdil, že v jednom případě se ho číšník ptal, kolik mu je let, a když odpověděl, že je mu 17 let, dostal pivo po delším přemlouvání, že obdobně vypovídaly i svědkyně J. H. a A. S., která viděla obviněnou V. Š., jak kontrolovala věk

účastníků zábavy tím, že vyžadovala od nich občanské průkazy. Z těchto důkazů obvodní soud, který v rozsudku též poukázal na to, že jiní svědkové, jako např. Z. S., B. S., L. H. a další uvedli, že neviděli že by některý z obviněných prováděl kontrolu věku účastníků zábavy, dospěl k závěru, že obvinění kontrolu namátkově prováděli a že jim proto nelze tento trestný čin klást za vinu zvláště když jde o trestný čin úmyslný, k jehož spáchání bylo třeba, aby obvinění věděli, že osobám, jimž alkoholický nápoj podávali, ještě není 18 let.

K tomuto odůvodnění je třeba uvést, že svědek J. H., jemuž v té době bylo 17 let, v hlavním líčení uvedl, že jednou se ho číšník, který roznášel pivo, ptal, kolik mu je let, a když řekl, že je mu 17 let, dostal pivo po delším přemlouvání. Svědkyně J. H. ve své výpovědi v přípravném řízení uvedla, že hoši na zábavě objednali víno pro společnost děvčat, jimž nebylo ještě 18 let, přičemž obviněná V. Š. se ptala, kolik je děvčatům let, a když jí odpověděli, že jim ještě není 18 let, prohlásila, že jim sice alkohol dát nesmí, ale když to berou na sebe hoši, tak aby v případě kontroly věděli, že to není na ní. V další své výpovědi tato svědkyně uvedla, že obviněná V. Š. při roznášení piva se děvčat ptala, zda je jim 18 let, a když jí bylo řečeno, že nikoliv, prohlásila, že jim dát pivo nemůže, ale když se za ně zaručili dva starší hoši, dala děvčatům pivo, přičemž řekla, že kdyby se něco stalo, že ona v tom „nejede“. Z těchto svědeckých výpovědí je zřejmé, že obvinění se sice uvedených svědků mladších než 18 let dotazovali na věk, avšak alkoholické nápoje jim, popřípadě i dalším osobám mladším než 18 let podávali, ačkoliv z jejich odpovědí věděli, že jim není ještě 18 let. Svědkyně A. S. v přípravném řízení uvedla, že pracovníci restaurace prováděli kontrolu věku mladých lidí až po té, co si jeden mladík při zábavě úmyslně v podnapilém stavu pořezal ruku, přičemž kontrola byla prováděna jen při následující zábavě a nikoliv též při dalších zábavách. V tomto případě šlo o svědka R. U. a k události s pořezáním ruky došlo podle jeho výpovědi počátkem listopadu 1977. Ani svědkyně A. S. tedy nepotvrdila, že obvinění prováděli kontrolu věku mladých lidí důsledně, a proto závěr, že obvinění prováděli namátkové kontroly věku nezletilých, který obvodní soud učinil na podkladě svědeckých výpovědí uvedených tří svědků, neodpovídá tomu, co tito svědkové ve svých výpovědích ve skutečnosti uvedli.

V této souvislosti obvodní soud nehodnotil výpovědi dalších svědků, kteří potvrdili, že obvinění prodávali alkoholické nápoje osobám mladším než 18 let bez potřebné kontroly jejich věku, popř. i tehdy, když věděli, že osobě, která alkoholický nápoj požadovala, není ještě 18 let. Tak bez povšimnutí zůstala výpověď svědka J. Š., který potvrdil, že v jednom případě, když byl na zábavě ve společnosti dalších osoba mladších než 18 let, se jich číšník zeptal na věk, a když řekli, že jim není dosud 18 let, pivo bez dalšího dostali. Obvodní soud dále nehodnotil výpovědi svědků Z. S. a R. M., kteří potvrdili, že žádný z obviněných se jich při podávání alkoholických nápojů neptal na věk, ač oba byli mladší než 18 let, a také neprovedl v hlavním líčení důkaz výsledkem svědků J. J. a Z. B., kteří ve svých výpovědích v přípravném řízení rovněž uvedli, že se jich obsluhující personál neptal na věk při podávání alkoholických nápojů. Obvodní soud neprovedl důkaz výpovědí svědků M. K. a K. V., kteří v přípravném řízení potvrdili, že ve společnosti osob mladších než 18 let se jich někdy číšník ptal, zdali je jim 18 let, a když řekli, že ano, prodal jim pivo, aniž po nich žádal občanský průkaz, aby se o jejich skutečném stáří přesvědčil. Soud rovněž nehodnotil svědecké výpovědi funkcionářů Svazu socialistické mládeže, zejména výpověď předsedy odbočky SSM v Čakovicích J. T., který uvedl, že se na sále, kde byla z celkového průměrného počtu 200 osob více než polovina mladších osmnácti let, běžně prodávalo pivo, že sám nikdy neviděl, že by někdo z obviněných prováděl kontrolu věku účastníků, že se těmito osobám prodával i rum a vodka a že v prodávání alkoholických nápojů osobám mladším než 18 let obvinění pokračovali, i když svědek upozorňoval vedoucího J. H., že se nezletilým osobám nesmí podávat ani pivo. V hlavním líčení nebyl proveden důkaz výpovědí svědkyně O. D., která v přípravném řízení uvedla, že jako funkcionářka SSM Čakovice byla pořadatelkou téměř všech zábav této organizace a že osobám mladším než 18 let, kterých tam byla většina, obvinění běžně podávali desetistupňové pivo bez kontroly, a když je upozornili na to, aby těmito osobám pivo nedávali, říkali, že nemohou každého kontrolovat, a pivo jim prodávali i potom. Soud nehodnotil ani

svědeckou výpověď pořadatele zábav T. V., který uvedl, že obviněný J. H. nevyhověl jejich požadavku, aby se v sále neprodávaly alkoholické nápoje, a an jejich dotaz, kdo mu to povolil, když tam chodí valná většina mladých pod 18 let věku, řekl, že mu výjimku pro pivo, které tam nechával číšníky nosit, povolil předseda místního národního výboru, což však nebyla pravda. V této souvislosti nebyla vzata v úvahu ani výpověď předsedy MNV Čakovice K. H., který uvedl, že nikdy nedal obviněnému J. H. souhlas k podávání alkoholických nápojů, ale že naopak, když si mu funkcionáři SSM stěžovali, že při zábavách se podává pivo osobám mladším 18 let, upozorňoval tohoto obviněného, aby si uvědomil ustanovení § 218 tr. zák. v souvislosti s podáváním alkoholických nápojů mládeži, a že za své jednání jako vedoucí odpovídá. Svědek dále potvrdil, že již od počátku pořádání zábav SSM se neměly na nich podávat alkoholické nápoje. Soud rovněž opomenul provést důkaz svědeckou výpovědí funkcionářky SSM A. O., která v přípravném řízení potvrdila, že na zábavě byla asi devětkrát, a když viděla, že se pivo podává i osobám mladším než 18 let bez jakékoliv kontroly ze strany obviněných, upozornila obviněného J. H., aby těmto osobám pivo neprodávali; ten jí však řekl, že je věcí funkcionářů a nikoliv jejich, aby si stáří účastníků kontrolovali, a tak k žádné nápravě ze strany obviněných nedošlo, neboť pokračovali v prodávání piva těmto osobám.

Z uvedeného vyplývá, že v napadeném rozsudku nebyl řádně zjištěn skutečný stav věci týkající se skutku, který byl obžalobou kvalifikován jako trestný čin podávání alkoholických nápojů mládeži podle § 218 tr. zák. V tomto směru obvodní soud vůbec neprovedl, popřípadě odpovědně nehodnotil důkazy, které mohou nasvědčovat tomu, že obvinění jako pracovníci restaurace soustavně podávali alkoholické nápoje osobám mladším než 18 let. Závěr napadeného rozsudku, že obvinění se trestného činu podle § 218 tr. zák. nedopustili, je za tohoto stavu věci pochybený.

K právnímu názoru vyslovenému v napadeném rozsudku, že obviněným nelze klást za vinu trestný čin podávání alkoholických nápojů mládeži podle § 218 tr. zák. též proto, že jde o trestný čin úmyslný, k jehož spáchání bylo třeba, aby obvinění věděli, že osobám, jimž alkoholický nápoj podávali, není ještě 18 let, nutno uvést, že u pachatelů z řad pracovníků restaurací a jiných závodů veřejného stravování stačí k naplnění subjektivní stránky ve vztahu k věku osoby, již alkoholický nápoj byl podáván, že se řádným způsobem, např. vyžádáním občanského průkazu, nepřesvědčili o skutečném věku osoby, již alkoholický nápoj podávali, ačkoliv již podle jejího vzhledu, popřípadě podle jiných okolností mohli předpokládat, že jí ještě není 18 let. Tento právní závěr lze dovodit i z ustanovení § 9 odst. 1 písm. a) zák. č. 120/1962 Sb., o boji proti alkoholismu, podle něhož není dovoleno prodávat nebo podávat alkoholické nápoje osobám mladším než 18 let ani osobám, které v pochybnosti nemohou prokázat občanským průkazem, že jsou starší 18 let. Jestliže tedy pracovníci restaurací a jiných závodů veřejného stravování tento zákaz poruší a prodají nebo jinak podají osobě mladší než 18 let alkoholické nápoje, o jejímž věku se řádně nepřesvědčili, ačkoliv o něm měli pochybnosti, byli srozuměni s tím, že poruší zájem chráněný ustanovením § 218 tr. zák. a dopustili se trestného činu podle § 218 tr. zák. ve formě nepřímého úmyslu, který také stačí ke spáchání tohoto trestného činu.

V posuzovaném případě výše uvedené důkazy nasvědčují tomu, že obvinění v některých případech podávali alkoholické nápoje osobám mladším než 18 let přesto, že přímo z odpovědí těchto osob na dotaz ohledně věku věděli, že jim ještě není 18 let, takže šlo o jednání v přímém úmyslu. V ostatních případech již vědomí obviněných o tom, že na zábavě jsou převážně přítomny osoby nezletilé, na což byli soustavně upozorňováni funkcionáři Svazu socialistické mládeže a pořadateli zábav, mělo vést obviněné k tomu, aby se důsledně přesvědčovali o věku těch, jimž chtěli alkoholické nápoje podat, a to nejen dotazem na věk těchto osob, ale kontrolou jejich občanských průkazů. Pokud obvinění by takto nepostupovali, jednali by ve vztahu k trestnému činu podle § 218 tr. zák. v nepřímém úmyslu.